

การเขียนข้อเสนอการวิจัย WRITING RESEARCH PROPOSALS

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
วารสารศึกษาศาสตร์

ดร. สุชาดา กรเพชรปณี*

ดร. เสรี ชัดรัมย์**

17 มี.ค. 2548

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายวิธีการเขียนข้อเสนอการวิจัย 4 เรื่อง ได้แก่ ข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพ การจัดทำข้อเสนอการวิจัยและการวิพากษ์ข้อเสนอการวิจัยโดยเน้นความสำคัญของวิธีวิทยาการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อเสนอการวิจัยประกอบด้วย 4 ส่วน คือ บทนำ แบบวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัย เอกสารอ้างอิงและภาคผนวก ส่วนรายละเอียดแตกต่างกันไปตามวิธีวิทยาการวิจัย

ความนำ

การเขียนข้อเสนอการวิจัยเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยากและน่าตื่นเต้นในกระบวนการวิจัย ในขั้นตอนนี้เป็นการสังเคราะห์กระบวนการวิจัยทั้งหมดเข้าไว้ในแบบฟอร์มข้อเสนอการวิจัย ผู้วิจัยต้องแสดงให้เห็นว่าต้องการจะแสวงหาอะไร จะแสวงหาอย่างไร จะตรวจสอบสิ่งที่แสวงหาได้อย่างไร และอธิบายให้เห็นว่า ทำไมการทำวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยเป็นสิ่งที่คุ้มค่าคุ้มเวลากับการลงทุนลงแรง สำหรับในสถาบันการศึกษารูปแบบข้อเสนอการวิจัยเบื้องต้นอาจเป็นเพียงเอกสารเชิงแนวคิดเท่านั้น เพื่อให้อาจารย์

*อาจารย์ภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือประธานกรรมการหลักสูตรสาขาวิชาพิจารณาว่า เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตร/สาขาวิชาหรือไม่ ถ้าโครงวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทหรือเอกเต็มรูปจะเป็นไปตามแบบฟอร์มของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการหลักสูตรสาขาวิชาในกรณีขอทุนหรืองบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยอาจใช้แบบฟอร์มข้อเสนอการวิจัยของแหล่งเงินทุน สนับสนุนการวิจัยหรือหน่วยงานของรัฐก็ได้

ในบทความนี้ผู้เขียนจะได้แนะนำการเขียนข้อเสนอการวิจัยโดยแบ่งการนำเสนอออกเป็นสองเรื่อง ได้แก่ แนวทางการเขียนข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณและแนวทางการเขียนข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพ ถึงแม้ว่าข้อเสนอการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมีส่วนประกอบย่อยส่วนที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็มีวิธีวิทยาการวิจัยที่แตกต่างกัน รวมทั้งผู้เขียนจะได้กล่าวถึงการจัดทำข้อเสนอการวิจัยและการวิพากษ์ข้อเสนอการวิจัย

การเขียนข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณ

การเขียนข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการตัดสินใจเรื่องการออกแบบการวิจัย การออกแบบการสุ่มตัวอย่าง การออกแบบการวัดตัวแปรและการออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลให้เหมาะสมกับคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือการวิจัยอีกด้วย

รูปแบบทั่วไป

โดยปกติข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณจะเป็นไปตามรูปแบบที่ได้นำเสนอไว้ในบทความนี้ รูปแบบข้อเสนอการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนทุกขั้นตอนที่จำเป็นในการพัฒนาและการเสนอแนวคิดสำหรับการทำวิจัย ข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณต้องสะท้อนให้เห็นแนวคิดของวิธีการ อนุมาน (deductive approach) ที่นำมาใช้ในงานวิจัย (McMillan & Schumacher, 2001) รูปแบบข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณ ควรประกอบด้วยส่วนประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. บทนำ (introduction)

1.1 ความเป็นมาของปัญหาวิจัย (general statement of the problem)

1.2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง (review of the literature)

1.3 คำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัย (specific research questions and/or hypotheses)

1.4 ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา (significance of the proposed study)

2. แบบวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัย (design and methodology)

2.1 กลุ่มตัวอย่าง (subjects)

2.2 เครื่องมือการวิจัย (instrumentation)

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล/การทดลอง/การศึกษา (procedures)

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล (data analysis and presentation)

2.5 ข้อจำกัดของแบบวิจัย (limitations of the design)

3. เอกสารอ้างอิง (references)

4. ภาคผนวก (appendices)

แนวทางการเขียนข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณ

1. บทนำ โดยหลักการแล้วการเขียนความเป็นมาของปัญหาวิจัยต้องชัดเจน ชัดเจน ชับให้เห็นข้อความที่แสดงปัญหาวิจัยอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อให้ผู้อ่านสามารถตรวจสอบความสำคัญของปัญหาวิจัยและกลุ่มวิชาหลักที่ทำวิจัยได้ ข้อความที่แสดงปัญหาวิจัยต้องเชื่อมโยงกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกันคำนิยามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัยแต่ละข้อ และต้องแสดงให้เห็นความสำคัญของการทำวิจัย ควรเขียนข้อความที่แสดงปัญหาวิจัยไว้ในส่วนต้นของบทนำ โดยทั่วไปนิยมเขียนไว้ในย่อหน้าแรกของบทนำ แล้วตามด้วยคำอธิบายความเป็นมาของปัญหานั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดในเรื่องปัญหาวิจัยคือ ต้องเขียนข้อความที่แสดงปัญหาวิจัยให้เข้าใจง่าย ๆ เพื่อให้ผู้อ่านที่มีความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์ในสาขาวิชานั้นอ่านแล้วรู้เรื่อง ถึงแม้ว่าผู้อ่านบางคนอาจจะไม่คุ้นเคยกับเรื่องหรือสาขาวิชาที่ทำวิจัย

การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นการ
เสนอว่า ผู้วิจัยมีความรู้ในเรื่องที่ท้าวิจัยอะไรบ้าง
ทั้งในแง่ตัวทฤษฎีและงานวิจัยที่มีผู้ทำไว้แล้ว
เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังจะทำวิจัย เป็นการแสวงหา
หลักฐานมาสนับสนุนความเป็นมาของปัญหาวิจัย
ความจำเป็นที่ต้องทำวิจัยและเป็นการแสดง
ความพร้อมของผู้วิจัยก่อนลงมือทำวิจัย การ
ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมถึงการอภิปราย

สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำวิจัยว่าเป็น
อย่างไร พร้อมทั้งเสนอมุมมองของผู้วิจัยในเรื่อง
ต่างๆ เช่น การวิพากษ์แบบวิจัยของงานวิจัยที่
ได้พบพบการระบุจุดอ่อนของข้อค้นพบจากงาน
วิจัยที่ได้พบพบ เป็นต้น ในบางครั้งการทบทวน
เอกสาร ที่เกี่ยวข้องยังเป็นการขยายองค์ความรู้
ในสาขาวิชานั้นอีกด้วย

คำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัย โดยทั่วไปนิยมเขียนไว้ก่อนนิยามศัพท์เฉพาะและ ตัวแปร งานวิจัยแต่ละประเภท เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยที่ไม่ใช่เชิงทดลอง เป็นต้น มีรูปแบบคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัยที่เหมาะสมแตกต่างกันไป ข้อความที่แสดงคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัยต้องชัดเจน ชี้ให้เห็นธรรมชาติของการศึกษาเชิงประจักษ์ เช่น การระบุแบบวิจัยที่ใช้ในการวิจัย เป็นต้น ส่วนนิยามศัพท์เฉพาะหรือที่เรียกว่านิยามเชิงปฏิบัติการ (operational definition) ของตัวแปร นิยมเขียนไว้ต่อจากคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัย

ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษาเป็นการชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องทำวิจัยในประเด็นดังที่ 1) พัฒนาการขององค์ความรู้ในเรื่องนั้น 2) ความเป็นไปได้ในการศึกษาเรื่องทำนองนี้ในอนาคต และการนำผลการวิจัยไปใช้ในทางการศึกษา หรือสังคม ผู้วิจัยต้องอภิปรายให้เห็นว่าข้อค้นพบจากงานวิจัยสามารถนำไปใช้เพิ่มเติมทฤษฎี และองค์ความรู้ในเรื่องหรือกลุ่มวิชาที่ทำวิจัยอย่างไรบ้าง ชี้ให้เห็นประเด็นที่จะต้องมีการศึกษาเรื่องนี้ต่อไปในอนาคตรวมทั้งต้องชี้ให้เห็นว่า

ข้อค้นพบใดบ้างสามารถที่จะนำไปใช้กับการปฏิบัติงานทางการศึกษาหรือสังคม ส่วนเรื่องภาระประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการนำผลการวิจัยไปใช้กับการปฏิบัติงานทางการศึกษาหรือสังคม ไม่ต้องบรรยายละเอียดมากนักอาจกล่าวไว้อย่างกว้างๆ เกี่ยวกับข้อค้นพบจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่ใคร อย่างไร เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทางการศึกษาหรือสังคมเห็นความสำคัญของงานวิจัยเรื่องนี้

ผู้วิจัยบางคนนิยมเขียนความสำคัญของเรื่องที่ศึกษาต่อจากแบบวิจัยก็มี ผู้วิจัยส่วนมากเขียนบทนำสั้นๆ แล้วซ้ำอีก เพื่อให้เนื้อหาสาระของบทนำมีเหตุผล มีหลักฐานและน่าเชื่อถือ เนื่องจากบทนำเป็นส่วนที่สำคัญเปรียบเสมือนเป็นการเปิดประตูไปสู่ข้อเสนอการวิจัยและผู้พิจารณาข้อเสนอการวิจัยใช้เป็นเกณฑ์ที่สำคัญสำหรับพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อเสนอการวิจัย

2. แบบวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัย แบบวิจัย และวิธีวิทยาการวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล/การทดลอง/การศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูล และข้อจำกัดของแบบวิจัย

ผู้วิจัยควรระบุประเภทของการวิจัยที่ใช้ เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยกึ่งทดลอง เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านข้อเสนอการวิจัยใช้เป็นแนวทางคาดคะเนส่วนประกอบต่างๆ ในแบบวิจัยที่จะได้กล่าวถึงต่อไป

กลุ่มตัวอย่าง ในส่วนนี้เป็นการบรรยายว่ากลุ่มประชากรเป้าหมาย (target population)

มีกลุ่มใดบ้าง วิธีการเลือกหน่วยตัวอย่างอย่างไร และกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเท่าใด พร้อมทั้งระบุเหตุผลในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกหน่วยตัวอย่างไว้ด้วย

ข้อเสนอการวิจัย ส่วนมากระบุวิธีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มตัวอย่างไว้ด้วย โดยปกติในข้อเสนอการวิจัยบอกว่าวิธีการได้รับความยินยอมจากหน่วยตัวอย่างจะอย่างไร และบอกวิธีการรักษาความลับของข้อมูลจากหน่วยตัวอย่าง แต่ละคนจะอย่างไร โดยทั่วไประบุแบบฟอร์ม แสดงความยินยอมของผู้มีส่วนร่วมไว้ในภาคผนวก

เครื่องมือการวิจัย ในส่วนนี้ผู้วิจัยต้องระบุเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือเครื่องมือการทดลอง และอธิบายให้เห็นว่าทำไมเครื่องมือวิจัยเหล่านี้จึงเหมาะสมกับนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ตอบคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัยแต่ละข้อได้ กรณีเป็นเครื่องมือการวิจัยที่มีอยู่แล้ว ผู้วิจัยต้องรายงานผลการหาความตรง (validity) และความเที่ยง (reliability) ของเครื่องมือ เพื่อแสดงให้เห็นว่าสอดคล้องกับเป้าหมายการวิจัยนี้ กรณีที่มีการพัฒนาเครื่องมือวิจัยขึ้นมาเอง ผู้วิจัยต้องบอกขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบความตรงและความเที่ยง ส่วนรายละเอียดเชิงเทคนิคในการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงนิยมเขียนไว้ในภาคผนวก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล/การทดลอง/การศึกษา เป็นการบรรยายขั้นตอนที่จะทำวิจัยแต่ละขั้นตอน เช่น การบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นต้น กรณีเป็นการวิจัยเชิงสำรวจต้องระบุวิธีการเตรียมแบบสอบถามหรือ

แบบสัมภาษณ์ การฝึกอบรมผู้สัมภาษณ์และวิธีการบริหารแบบสอบถามหรือแบบทดสอบส่วนกรณีการวิจัยเชิงทดลองจะมีขั้นตอนที่ซับซ้อนกว่า เช่น การระบุกลุ่มตัวอย่าง การจัดกระทำตัวแปร วิธีการควบคุมตัวแปรเกิน (extraneous variable) เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการระบุวิธีการจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างได้ด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการระบุเทคนิคทางสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์จะอย่างไร ผู้วิจัยต้องบอกวิธีการทดสอบทางสถิติเพื่อหาข้อสรุปสำหรับคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัยแต่ละข้อ ในบางกรณีอาจต้องบอกเหตุผลที่เลือกใช้วิธีการทดสอบด้วยค่าสถิติใด การให้เหตุผลสำหรับการเลือกสถิติทดสอบพิจารณาจากเป้าหมายการวิจัย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวแปร การวัดค่าตัวแปรและจำนวนครั้งในการทดสอบ ผู้วิจัยต้องเลือกใช้เทคนิคทางสถิติให้เหมาะสมกับคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัย ไม่ควรใช้เทคนิคทางสถิติแบบหยาบหยาบซับซ้อนเกินความจำเป็น ทั้งงานวิจัยเรื่องนั้นสามารถใช้เทคนิคทางสถิติที่ง่ายกว่าได้

ผู้วิจัยต้องระบุรูปแบบการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รูปแบบตาราง แผนภาพ และแผนภูมิที่ใช้ในการสรุปผลข้อมูลแต่ละกลุ่ม โดยปกติการเลือกรูปแบบการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลควรเชื่อมโยงกับคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัยแต่ละข้อ แนวทางในการเขียนตัวเลขและสัญลักษณ์ทางสถิติสำหรับใช้กับตารางและแผนภาพเป็นไปตามคู่มือการพิมพ์

บทความงานวิจัยของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association: APA)

ข้อจำกัดของแบบวิจัย เป็นการระบุสิ่งที่อาจทำให้งานวิจัยขาดความสมบูรณ์ เท่าที่สามารถบอกได้ในขณะที่ทำข้อเสนอการวิจัย ซึ่งอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับขอบเขตการวิจัย แบบวิจัยหรือวิธีวิทยาการวิจัย ข้อจำกัดเรื่องขอบเขตการวิจัยอาจมุ่งไปที่กลุ่มประชากร ส่วนข้อจำกัดเรื่องวิธีวิทยาการวิจัยส่วนมากเกี่ยวกับความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือผู้วิจัยบางคนระบุข้อดกสเบื้องต้นไว้ในข้อเสนอการวิจัยแทนการระบุ ข้อจำกัดของแบบวิจัยไว้ตรงๆ งานวิจัยที่มีข้อจำกัดอาจทำให้ต้องระมัดระวังเรื่องการสรุปผลการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้การที่ผู้วิจัยระบุ ข้อจำกัดของแบบวิจัยไว้เป็นสิ่งที่ดี แสดงว่าผู้วิจัยมีความรู้เรื่องอิทธิพลของความตรงภายใน (internal validity) และความตรงภายนอก (external validity) ที่มีต่อแบบวิจัย รวมทั้งเป็นการเตือนให้ระวังว่า 'ไม่ควรสรุปข้อค้นพบเกินข้อเท็จจริงหรือข้อมูล'

3. เอกสารอ้างอิง เป็นรายการหลักฐานที่ผู้วิจัยใช้เป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับพัฒนาข้อเสนอการวิจัยและต้องมีการอ้างอิงไว้ในเนื้อหาสาระของข้อเสนอการวิจัย การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องต้องอ้างอิงหลักฐานจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary sources) เท่านั้น ส่วนเรื่องความเป็นมาของปัญหาวิจัย ความสำคัญของปัญหาวิจัย วิธีวิทยาการวิจัยและส่วนอื่นๆ อาจอ้างอิงหลักฐานจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary sources) ได้แหล่งข้อมูลทุกแหล่งที่อ้างถึงในข้อเสนอการวิจัย ต้องระบุไว้ในเอกสารอ้างอิง และทุกๆ รายการ

ที่ระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงต้องปรากฏอยู่ในข้อเสนอการวิจัย

4. ภาคผนวก เป็นการระบุเอกสารและวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ ที่ใช้ในข้อเสนอการวิจัย เพื่อให้เกิดความชัดเจนและแสดงค่าใช้จ่ายในการทำวิจัย รวมทั้งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสม ของเอกสารอ้างอิงด้วย รายการในภาคผนวกเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านข้อเสนอการวิจัยใช้ตัดสินใจว่าผู้วิจัยสามารถจะทำวิจัยต่อไปได้หรือไม่ การแสดงรายการต่างๆ ไว้ในภาคผนวกอย่างครบถ้วน ทำให้ข้อเสนอการวิจัยสมบูรณ์ ซึ่งดีกว่าไม่ระบุไว้หรือระบุไว้ไม่ครบถ้วน ในภาคผนวกควรประกอบด้วยรายการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. วิธีการแนะนำหรือชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบฟอร์มแสดงความยินยอมของหน่วยตัวอย่าง
3. หนังสืออนุญาตให้ทำวิจัยในโรงเรียนหรือหน่วยงาน
4. การศึกษานำร่อง
5. เครื่องมือการวิจัย เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต เป็นต้น
6. คู่มือการฝึกอบรมผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และคู่มือการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ตัดสินใจ หรือผู้ชำนาญการด้านต่างๆ
8. แผนผังแบบวิจัยหรือการวิเคราะห์ทางสถิติ
9. โครงร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์แต่ละบท
10. ตารางเวลาในการทำวิจัย

การเขียนข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเขียนข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพก็คล้ายคลึงกับการเขียนข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณ แต่ข้อแตกต่างประเด็นหนึ่งคือข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเพียงข้อเสนอชั่วคราว ผู้วิจัย สามารถออกแผนวิจัยเพิ่มเติมในระหว่างดำเนินการวิจัยได้อีก ข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสะท้อนให้เห็นแนวความคิดของวิธีการอุปนัย (inductive approach) ที่นำมาใช้ในงานวิจัย (McMillan & Schumacher, 2001) ผู้วิจัยต้องตรวจสอบข้อเสนอการวิจัยให้มีลักษณะเฉพาะเจาะจงตามการศึกษาเบื้องต้น สำหรับการวิจัยเชิงกรณีพันธุ์วรรณนา การศึกษาเบื้องต้นอาจเกี่ยวกับการเลือกสถานที่ศึกษาหรือเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมหรือกรณีศึกษา โดยปกติผู้วิจัยเชิงคุณภาพต้องกำหนดระดับความชัดเจนไว้ เพื่อแสดงให้เห็นวิธีการทำวิจัยอย่างเป็นระบบและการได้ข้อมูลที่แม่นยำจุดเน้นแรกเริ่มของการวิจัยเชิงคุณภาพคือการกำหนดความชัดเจนของสถานที่ศึกษาหรือเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมหรือกรณีศึกษาดังงานวิจัยเชิงคุณภาพ ระบุสิ่งเหล่านี้ไว้ไม่ชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้น เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไปแล้วจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบวิจัยไม่ได้

รูปแบบทั่วไป

โดยปกติรูปแบบข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบยืดหยุ่น ไม่ชัดเจนตายตัวเหมือนกับรูปแบบข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณ รวมทั้งวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพอาจเปลี่ยนแปลงไป

ตามผลการเก็บรวบรวมข้อมูลในภายหลัง ในบทความนี้เสนอรูปแบบข้อเสนอการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา ซึ่งควรมีส่วนประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาวิจัย

(general problem statement)

1.2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เบื้องต้น (preliminary literature review)

1.3 ปัญหาวิจัยชั่วคราว

(foreshadowed problems)

1.4 ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

(significance of the proposed study)

2. แบบวิจัยและวิธีการวิจัย

(design and methodology)

2.1 การเลือกสถานที่ศึกษาหรือเครือข่ายทางสังคม

(site or social network selection)

2.2 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัย

(research role)

2.3 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย

(purposeful sampling strategies)

2.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

(data collection strategies)

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปมาน

(inductive data analysis)

2.6 ข้อจำกัดของแบบวิจัย

(limitations of the design)

3. เอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม

(references or bibliography)

4. ภาคผนวก (appendices)

แนวทางการเขียนข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาของปัญหาวิจัย การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น ปัญหาวิจัยชั่วคราวและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา จะกล่าวถึงแต่ละส่วนอย่างย่อๆ ดังนี้

การเขียนความเป็นมาของปัญหาวิจัยต้องชัดเจน ชี้บ่งให้เห็นข้อความที่แสดงปัญหาวิจัยอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถตรวจสอบความสำคัญ ของปัญหาวิจัยและกลุ่มวิชาหลักที่ศึกษาได้ ควรเขียนข้อความที่แสดงปัญหาวิจัยไว้ส่วนต้นของบทนำ แล้วตามด้วยคำอธิบายความเป็นมาของปัญหา โดยปกติกการเขียนข้อความที่แสดงปัญหาวิจัยนิยมใช้คำว่า เพื่อบรรยายหรือเพื่อวิเคราะห์ แล้วตามด้วยเหตุการณ์หรือกระบวนการที่ศึกษาอย่างสั้นๆ

การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น เป็นการเสนอกรอบแนวคิดตั้งต้น (initial conceptual frameworks) การบรรยายปัญหาวิจัยหรือ สมมติฐานการวิจัยชั่วคราวเป็นการชี้ให้เห็น ช่องว่างขององค์ความรู้ที่ศึกษา ในบางครั้งการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเบื้องต้นเป็นการอ้างอิงแนวคิดอย่างกว้างๆ ในเรื่องสังคมวิทยา จิตวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ ที่ผู้รู้ในสาขาวิชานั้นๆ ได้นำเสนอไว้ การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องในขั้นนี้ไม่ละเอียดลึกซึ้งนัก เป็นเพียงการแสดงให้เห็นกรอบแนวคิดตั้งต้นที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางเข้าไปสังเกตหรือสัมภาษณ์ในภาคสนาม โดยปกติกการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น ต้องมีความชัดเจนและถูกต้อง เช่น อธิบายให้เห็นว่าการศึกษาขั้นนี้ยังไม่ได้ตรวจสอบเหตุการณ์อย่างกลุ่มลึกหรือหรืออย่างเป็นกระบวนการหรือ

ไม่ใช่วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือกรณีการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างน้อยเกินไปสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเชิงคุณภาพอย่างลุ่มลึกต่อไป

ปัญหาวิจัยชั่วคราว เป็นการเขียนปัญหาวิจัยไว้กว้างๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับคาดคะเนคำถามวิจัยที่จะตามมาภายหลัง โดยปกติผู้วิจัยเขียนบอกวิธีการเลือกสถานที่ศึกษา ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และการได้รับอนุญาตให้ศึกษาอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ อาจกล่าวได้ว่าขั้นตอนนี้เป็น การแสดงให้เห็นว่า ผู้วิจัยมีสารสนเทศเบื้องต้นสำหรับทำวิจัยไว้พร้อมแล้ว

ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษาเป็นการบรรยายว่า การศึกษาเรื่องนี้จะไปเพิ่มเติมประเด็นต่อไปอย่างไร 1) การพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องที่ศึกษา 2) การศึกษาเรื่องทำนองนี้ในอนาคตและการนำผลวิจัยไปใช้ในทางการศึกษาหรือสังคม ในหลายกรณีการศึกษาเชิงคุณภาพได้เพิ่มองค์ความรู้ในเรื่องรายละเอียดของเหตุการณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งยังไม่เคยปรากฏมาก่อนจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา การศึกษาเชิงคุณภาพยังช่วยพัฒนาแนวคิดหรืออธิบายเชิงทฤษฎี ในปรากฏการณ์ที่สังเกต ข้อเสนอการวิจัยส่วนมากระบุประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติมไว้สำหรับให้ผู้สนใจค้นคว้าต่อโดยอาจใช้แบบวิจัยที่คล้ายคลึงกันหรือแบบวิจัยอื่นหรือวิธีวิทยาการวิจัยอื่นเพื่อตรวจสอบข้อค้นพบของงานวิจัยเรื่องนี้

2. แบบวิจัยและวิธีวิทยาการวิจัย ประกอบด้วย การเลือกสถานที่ศึกษาหรือเครือข่ายทางสังคม บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการ

วิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปมาน และข้อจำกัดของแบบวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้วิจัยต้องเขียนข้อเสนอการวิจัยเป็นแบบการศึกษาเฉพาะกรณี (case study design) โดยใช้ เทคนิควิจัยเชิงคุณภาพ การเขียนลักษณะนี้ จะทำให้ผู้อ่านสามารถคาดคะเนส่วนประกอบต่างๆ ของแบบวิจัยได้

การเลือกสถานที่ศึกษาเป็นการกล่าวถึงความเหมาะสมในการค้นคว้าปรากฏการณ์หรือกระบวนการที่ได้กล่าวไว้ในปัญหาวิจัย เช่น ถ้าปัญหาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการเรียนการสอน การเลือกสถานที่ศึกษาควรประกอบด้วย หลักสูตรหรือชั้นเรียน บริบททางสังคมที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การบรรยายลักษณะสถานที่ศึกษาที่สำคัญๆ เช่น โรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชน ประเภทการศึกษา ระดับการศึกษา เป้าหมายหรือบทบาททางสังคม กิจกรรม ผู้มีส่วนร่วมต่างๆ เป็นต้น การบรรยายสิ่งเหล่านี้ช่วยชี้ให้เห็นว่า สถานที่ศึกษาแตกต่างจากสถานที่อื่นๆ อย่างไร ซึ่งสามารถนำไปใช้เขียนขยายข้อค้นพบให้กว้างขวางออกไปได้

การเลือกเครือข่ายทางสังคมเป็นการแสดงผลของการเลือกเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมนั้นๆ รวมทั้งบอกสมาชิกของเครือข่าย เช่น ถ้าเครือข่ายทางสังคมประกอบด้วยสมาชิกของสมาคมวิชาชีพหรือกลุ่มผู้ให้การสนับสนุนเด็กพิการ ผู้วิจัยต้องบรรยายหน้าที่ของเครือข่ายทางสังคมและการจัดการของเครือข่าย รวมทั้งบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างสารสนเทศ ที่คาดว่า จะเก็บรวบรวมได้กับปัญหาวิจัยอย่างสมเหตุสมผล เป็นต้น

ผู้วิจัยต้องระบุบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรบรรยายบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในลักษณะทั่วๆ ไป เช่น บทบาทผู้สังเกตแบบมีส่วนร่วมบทบาทผู้สัมภาษณ์เบื้องต้น เป็นต้น เนื่องจากบทบาทของบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยควรบรรยายบทบาทของผู้เกี่ยวข้องระหว่างความสัมพันธ์ทางสังคมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ละเอียดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนั้นบทบาทของผู้เกี่ยวข้องต้องเหมาะสมกับปัญหาวิจัยชั่วคราว

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมายเป็นการบอกวิธีการเลือกสถานที่ศึกษา วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่สนใจ ซึ่งส่วนมากเป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กที่หน่วยตัวอย่างแต่ละรายให้สารสนเทศได้อย่างลุ่มลึก สามารถฉายภาพทางสังคมหรือทำให้เห็นกระบวนการที่ชัดเจน

ข้อเสนอการวิจัยส่วนมากบอกวิธีการป้องกันสิทธิมนุษยชนจะอย่างไร โดยทั่วไปบอกวิธีการได้รับความยินยอมจากตัวอย่างและการรักษาความลับของข้อมูลจากหน่วยตัวอย่างแต่ละรายจะอย่างไร ผู้วิจัยอาจกำหนด แบบฟอร์มแสดงความยินยอมของผู้มีส่วนร่วม และหลักประกันในเรื่องการปกปิดชื่อเสียง เรื่องนาม (anonymity) ของผู้ให้ข้อมูลหรือสมาชิก เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมและข้อมูลรายบุคคลไว้ในภาคผนวก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการบอกเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ควรบอกวิธีที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทุกวิธีให้ชัดเจน เพื่อเป็นการสนับสนุนหรือยืนยันการได้มาของข้อมูล ผู้วิจัยต้องระบุวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลให้เจาะจง เช่น

การสังเกตแบบมีส่วนร่วมการสัมภาษณ์เจาะลึกแบบต่างๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ ที่คาดว่าจะนำไปใช้ในภาคสนาม เป็นต้น ผู้วิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาบางคนระบุวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละจุดเน้นของปัญหาวิจัย โดยปกติผู้วิจัยคาดคะเนว่าจะใช้เวลาทำงานภาคสนามนานเท่าใด เช่น หนึ่งภาคเรียนตลอดโครงการ เป็นต้น เพื่อให้เห็นกรอบเวลาที่อยู่ในสภาพธรรมชาติของเหตุการณ์ที่ศึกษา ผู้วิจัยต้องระบุวัสดุอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น บันทึภาคสนาม บันทึกการสังเกต แบบสรุปผลการสังเกต รายงานผลการศึกษา หรือสิ่งประดิษฐ์ เป็นต้น เนื่องจากข้อมูลเปรียบเทียบเป็น “ทองคำ” ของสารสนเทศ ผู้วิจัยบางคนระบุบัญชีรายชื่อ กลุ่มตัวอย่าง และการสืบค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมไว้ด้วย ผู้วิจัยพึงระลึกไว้เสมอว่า แม้ว่าจะวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้อย่างดี แต่การเก็บรวบรวมข้อมูลจริงๆ ในภาคสนามนั้น สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์

การบรรยายวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปมาน เป็นการระบุวิธีที่ใช้ค้นคว้าภาคสนาม การวิเคราะห์ระหว่างดำเนินการ (interim analysis) หัวข้อที่บันทึกการจัดประเภทข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ เทคนิคการแสวงหาแบบแผน (pattern-seeking) ความเป็นไปได้ของแบบแผนรวมทั้งอาจจะระบุแผนภูมิกระบวนการอุปมาน (inductive process) บันทึกผลการศึกษาอย่างสั้นๆ และบันทึกภาคสนามไว้ในภาคผนวก ผู้วิจัยบางคนอาจอ้างอิงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้จัดกระทำข้อมูลไว้ในภาคผนวกด้วย

ข้อจำกัดของแบบวิจัยเชิงคุณภาพก็คล้ายคลึงกับการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความเป็นไปได้ที่แบบวิจัยจะขาดความสมบูรณ์ซึ่งผู้วิจัยพบในขณะที่ทำข้อเสนอการวิจัยในเรื่องขอบเขตการวิจัยหรือวิธีวิทยาการวิจัย ข้อจำกัดของขอบเขตการวิจัยเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อความที่แสดงปัญหาวิจัย โดยปกติปัญหาวิจัยเชิงคุณภาพเน้นไปที่แง่มุมใดแง่มุมหนึ่งของสิ่งที่ศึกษา เช่น เพื่อบรรยายกระบวนการเรียนการสอน แต่ไม่ประเมินการสอนของครูหรือประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน เป็นต้น ส่วนข้อจำกัดของวิธีวิทยาการวิจัย เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาจากบทนำของผู้เกี่ยวข้อง การเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย และเหตุการณ์ทางธรรมชาติ

ข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพต้องบอกข้อจำกัดของแบบวิจัยในเรื่อง ความตรงของผลการวิจัย ปฏิกริยาตอบสนองจากผู้ให้ข้อมูล (reflexivity) และการขยายข้อค้นพบ โดยปกติข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเฉพาะกรณีไม่สามารถสรุปอ้างอิงไปยังกรณีอื่นๆ ได้ แต่ถ้าไม่มีการศึกษาเฉพาะกรณีไว้ งานวิจัยอื่นๆ ก็อาจไม่สมบูรณ์ได้เช่นกัน ผู้วิจัยต้องอธิบายวิธีการควบคุมสิ่งที่อาจกระทบต่อความตรงของผลการวิจัย และการขยายข้อค้นพบให้กว้างขวางออกไปได้ด้วย

3. เอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม การระบุรายการหลักฐานอ้างอิงสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพก็คล้ายคลึงกับการศึกษาเชิงปริมาณ กล่าวคือ เป็นไปตามคู่มือการพิมพ์บทความ งานวิจัยแบบ APA อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยบางคนอาจใช้รูปแบบบรรณานุกรมตามคู่มือการพิมพ์บทความ

งานวิจัยแบบชิคาโก (The Chicago Manual of Style: CMS)

4. ภาคผนวก เป็นส่วนที่ระบุเอกสารและ วัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ ที่ใช้ในข้อเสนอการวิจัย เพื่อแสดงค่าใช้จ่ายในการทำวิจัย ข้อเสนอการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา ควรประกอบด้วยรายการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. จดหมายขออนุญาตเข้าไปทำวิจัยในสถานที่ศึกษาหรือเครือข่ายทางสังคม
2. ข้อตกลงแสดงความยินยอมเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญๆ
3. ร่างสัญญาการให้วิจัยอนุญาตให้ศึกษาเครือข่ายทางสังคม
4. ตัวอย่างสมมติฐานการวิจัยอย่างย่อๆ บันทึกภาคสนาม บทสรุปบันทึกการสังเกต บันทึกการสัมภาษณ์ และรายงานผลการศึกษา
5. คำบรรยายการเลือกผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญๆ
6. รายงานผลการศึกษาที่เคยทำไว้แล้วอย่างสั้นๆ หรือบันทึกภาคสนามของการศึกษาก่อนหน้า
7. รายการบันทึกและสิ่งประดิษฐ์ที่สำคัญๆ ที่ใช้ในสถานที่ศึกษาหรือเครือข่ายทางสังคม
8. ตารางเวลาในการทำวิจัย

การจัดทำข้อเสนอการวิจัย

การจัดทำข้อเสนอการวิจัยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ใน การตรวจทานคำผิด การวางโครงร่างแต่ละหัวข้อ และการวางเชิงอรรถหรือบรรณานุกรม เป็นต้น

ด้วยการอ่านคู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์หรือคู่มือการพิมพ์งานวิจัย

สถาบันการศึกษาส่วนมากจะมีรูปแบบและวิธีการทำวิทยานิพนธ์ของตนเองหรือเลือกใช้วิธีการทำวิทยานิพนธ์ตามคู่มือการพิมพ์บทความงานวิจัยแบบ APA หรือแบบ CMS รูปแบบทั้งสอง เป็นแบบแผนทั่วไปสำหรับการจัดประเภทการวิจัย และจัดทำข้อเสนอการวิจัย วิธีการเขียนเอกสาร อ้างอิง กฎเกณฑ์ในการใช้ตัวสะกดการันต์ เครื่องหมาย วรรคตอนและการพิมพ์ ในการเตรียม ข้อเสนอการวิจัย แม้ว่าจะไม่มีคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ไว้เป็นการเฉพาะนักศึกษาก็อาจใช้รูปแบบและวิธีการจากคู่มือการเขียนรายงานที่เชื่อถือได้ ในคู่มือการพิมพ์งานวิจัยแต่ละเล่มจะมีรูปแบบและวิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม การขึ้นย่อหน้า และการแบ่งวรรคตอนแตกต่างกันไป วิธีการพิมพ์บทความงานวิจัย แบบ APA ไม่มีการอ้างอิงเชิงบรรณานุกรม แต่วิธีการพิมพ์บทความงานวิจัยแบบ CMS มีวิธีการอ้างอิงเชิงบรรณานุกรมเพื่ออธิบายแหล่งข้อมูล วิธีการเขียนการวิจัย ความเห็นต่างๆ และสารสนเทศอื่นๆ เพิ่มเติม ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาสาระในเนื้อเรื่อง ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้รายการเอกสารอ้างอิง ตามแบบ APA มีเพียงเอกสารที่ใช้อ้างอิง ในเนื้อเรื่องเท่านั้น ส่วนรายการเอกสารอ้างอิง ตามแบบ CMS สามารถอ้างถึงรายการเอกสาร ที่ระบุภูมิหลังของปัญหาวิจัยหรือผู้วิจัยได้

ข้อเสนอการวิจัยต้องใช้ตัวสะกดการันต์ ไวยากรณ์และเครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้อง ไม่ควรใช้คำย่อหรือการย่อข้อความให้สั้นลง

และไม่ควรใช้สรรพนามแทนบุคคล เช่น ผม ของผม ฉัน ของฉัน เราของเรา เป็นต้น ในระบบสากลคำขึ้นต้นประโยคเป็นตัวเลขที่น้อยกว่า 10 ไม่ควรเขียนเป็นตัวเลข แต่นิยมเขียนเป็นตัวอักษรแทนและใช้ตัวเลขอารบิกเท่านั้น

โดยปกติรูปแบบข้อเสนอการวิจัยรวมส่วนหน้าไว้ด้วย มีหน้าชื่อเรื่องหรือในกรณี ข้อเสนอการวิจัยมีความยาวเกินกว่า 15 หน้า ต้องเพิ่มหน้าสารบัญด้วย ในหน้าชื่อเรื่อง ประกอบด้วยข้อเสนอการวิจัย ชื่อผู้วิจัยและ วันที่ที่เสนอสำหรับหน้าชื่อเรื่องของวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทหรือเอกควรประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย ข้อความที่แสดงว่าวิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาอะไรหรือสาขาวิชาใด ชื่อและสถานที่ตั้งของสถาบันการศึกษา วันที่เสนอ ข้อเสนอการวิจัย และเว้นช่องว่างสำหรับให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ลงนาม ชื่อเรื่อง ข้อเสนอการวิจัย ภาษาอังกฤษควรยาวไม่เกิน 15 คำและควรบรรยายเป้าหมายของเรื่องที่ศึกษา (McMillan & Schumacher, 2001) สารบัญ ในข้อเสนอการวิจัยเป็นเพียงโครงร่างเลขหน้าแต่ละตอน เอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรม และภาคผนวก เท่านั้น

ข้อเสนอการวิจัยทุกเรื่องต้องพิมพ์และใช้มาตรฐานเดียวกัน ในการพิมพ์ข้อเสนอการวิจัยผู้วิจัยต้องพิสูจน์อักษรในร่างสุดท้ายอย่างละเอียดลออ โดยปกติโปรแกรมประมวลผลคำช่วยอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบความถูกต้องในการพิมพ์อยู่แล้ว เช่น กำหนดเลขหน้าอัตโนมัติ กำหนดหัวเรื่องไว้กลางหน้ากระดาษ การตรวจแก้ไขคำ/ข้อความ/ประโยคบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ การตรวจทานคำผิด การวางโครงร่างแต่ละหัวข้อ

และการวางเชิงอรรถหรือบรรณานุกรม เป็นต้น สิ่งสำคัญที่สุดผู้วิจัยต้องตรวจพิสูจน์อักษรด้วยตนเอง เพราะเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่สามารถตรวจสอบไวยากรณ์หรือความหมายของข้อความได้

การวิพากษ์ข้อเสนอการวิจัย

หลังจากการเขียนข้อเสนอการวิจัยร่างสุดท้ายเสร็จแล้ว ผู้วิจัยต้องวิพากษ์วิจารณ์ข้อเสนอการวิจัยของตนเองก่อนพิมพ์ลงในแบบฟอร์มฉบับสมบูรณ์ โดยอ่านอย่างพิถีพิถันระหัดตามหลักการวิจัยที่เหมาะสมกับเป้าหมายการวิจัยและแบบวิจัย ผู้อ่านคงเคยอ่านหลักการพิจารณางานวิจัยมาบ้างแล้ว ในที่นี้ผู้เขียนเสนอหลักการสำหรับใช้วิพากษ์วิจารณ์ข้อเสนอการวิจัยด้วยตนเอง หรือให้เพื่อนร่วมวิชาชีพช่วยพิจารณา และเสนอแนะจุดอ่อนที่พบบ่อยๆ ในข้อเสนอการวิจัยเท่านั้น ประเด็นที่ควรวิพากษ์มีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาวิจัยเป็นเรื่องพื้นๆ ไม่สำคัญ ไม่ช่วยขยายองค์ความรู้ในศาสตร์หรือนำผลการวิจัยไปใช้ได้บ่อยนัก เป็นเรื่องที่นักการศึกษาให้ความสนใจน้อยหรือนำไปใช้เพิ่มเติมองค์ความรู้ทางการศึกษาหรือสังคมได้เพียงเล็กน้อย ปัญหาวิจัยที่ดีควรเกี่ยวข้องกับกลุ่มวิชาหลักของสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งทางการศึกษา ความคิดของนักปราชญ์ งานวิจัย หรือการปฏิบัติงานทางการศึกษา

2. ปัญหาวิจัยไม่กำหนดขอบเขตให้ชัดเจน แบบวิจัยไม่ครอบคลุมตัวแปรที่เป็นไปได้ทั้งหมด หรือกรณีการศึกษาเชิงคุณภาพกำหนดปัญหาวิจัยไว้กว้างเกินไป ปัญหาวิจัยควรมีเหตุผลสนับสนุนจากงานวิจัยและการปฏิบัติงาน

ทางการศึกษา ผู้วิจัยต้องกำหนดขอบเขตของปัญหาวิจัยและเหตุผลไว้อย่างละเอียด ไม่ใช่ระบุไว้เพียงเล็กน้อยหรือไม่ระบุไว้ ส่วนคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัยหรือปัญหาวิจัยชั่วคราวต้องระบุทิศทางของประเด็นที่ศึกษาให้ชัดเจน ผู้วิจัยที่มีประสบการณ์ จะสามารถคาดคะเนได้ว่าตั้งแต่เริ่มมีแนวคิดตั้งต้นไปจนถึงการจัดทำรายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์ใช้เวลานานเท่าใด วัตถุประสงค์ของข้อเสนอการวิจัยกว้างเกินไป ในบางครั้งสมมติฐานการวิจัยบอกไว้กว้างๆ และใช้ข้อความหลวมๆ ขึ้นอยู่กับแบบวิจัยจะพาไปศึกษาเกี่ยวกับอะไร ถึงแบบวิจัยไม่สอดคล้องกับคำถามวิจัยและ/หรือสมมติฐานการวิจัยหรือปัญหาวิจัยชั่วคราวแล้ว แผนการวิจัยที่วางไว้ก็ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของข้อเสนอการวิจัย กรณีข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณต้องให้ความสำคัญกับเรื่อง การควบคุมตัวแปรเกินซึ่งทำให้ผลการวิจัยขาดความตรงภายใน ส่วนข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพก็ควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าเขียนข้อความที่แสดงปัญหาวิจัยไว้กว้างๆ ก็ต้องมีประเด็นที่ศึกษาเฉพาะเจาะจงหรือมีจุดเน้นที่ชัดเจน

4. วิธีวิทยาการวิจัยของเรื่องที่ศึกษายาวละเอียด ข้อเสนอการวิจัยเชิงปริมาณต้องมีรายละเอียดเรื่องกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเพียงพอสำหรับผู้อ่านหรือผู้ที่สนใจสามารถตรวจสอบเรื่องที่ศึกษาได้ ส่วนข้อเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพมีรายละเอียดในเรื่องวิธีวิทยาการวิจัยน้อยกว่า เนื่องจากเป็นธรรมชาติของวิธีการเชิงอุปมาน แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนข้อเสนอการวิจัยต้องระบุรายละเอียดเรื่อง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปมาน ไว้อย่างเฉพาะเจาะจง การระบุรายละเอียดของวิธีวิทยาการวิจัยไว้ช่วยให้คณะกรรมการพิจารณาตัดสินกรอง (peer committee) พิจารณออนุมัติ ข้อเสนอการวิจัยได้ โดยปกติการกำหนดรายละเอียดในเรื่องวิธีวิทยาการวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการขยายความมาจากการศึกษาเบื้องต้นของผู้วิจัยนั่นเอง

5. ข้อจำกัดของแบบวิจัยไม่ครอบคลุม ไม่มีแบบวิจัยใดที่สมบูรณ์ทุกอย่างแบบวิจัยทุกแบบเป็นเพียงทางเลือกทางหนึ่งในการศึกษาเรื่องนั้นเท่านั้นโดยปกติแบบวิจัยต้องสมดุลระหว่างข้อจำกัดของแบบวิจัยกับความเป็นไปได้ในเรื่องเงินทุนหลักทรัพกรวิทยาและระยะเวลาที่นักวิจัยที่มี

ประสบการณ์สูงจะตระหนักในเรื่องเหล่านี้ และระบุเหตุผลสำหรับข้อจำกัดของแบบวิจัยที่สำคัญๆ ไว้พร้อมทั้งบอกวิธีการที่จะทำให้ข้อจำกัด เหล่านี้มีอิทธิพลต่องานวิจัยน้อยที่สุด

สรุป

การเขียนข้อเสนอการวิจัยเป็นเพียงจุดเริ่มต้นในการทำวิจัย ถ้าผู้เสนอข้อเสนอการวิจัยเขียนไว้ครบถ้วนสมบูรณ์ การทำวิจัยก็ง่ายขึ้นและเป็นระบบช่วยให้งานวิจัยที่ออกมามีคุณภาพสูงตามไปด้วย ผู้วิจัยที่มีประสบการณ์ในการเขียนข้อเสนอการวิจัยมาแล้ว คงรู้ซึ่งถึงความยากลำบากในการเขียนข้อเสนอการวิจัยเป็นอย่างดีและเข้าใจคำว่า “การเขียนหมายถึงการเขียนซ้ำแล้วซ้ำอีก”

เอกสารอ้างอิง

- สุชาติ กรเพชรปณี.(2543). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การเขียนโครงการวิจัย
ในการฝึกอบรมผู้บริหารระดับ 7 ของกระทรวงมหาดไทย(บ.มท.7) รุ่นที่ 2
ประจำปีงบประมาณ 2543. ชลบุรี: วิทยาลัยมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ
วิทยาลัยมหาดไทย.
- เสรี ชัดแฉ่ม. (2544). ผู้บริโภคงานวิจัยอย่างฉลาด. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,13(1),
11-18.
- Charles, C.M. & Mertler, C.A. (2002). *Introduction to educational research* (4 th ed.).
Boston: Allyn and Bacon.
- McMillan, J.H. & Schumacher, S. (2001). *Research in education: A conceptual introduction*
(5 th ed). NewYork: Longman.
- Punch, K.L. (2000). *Developing effective research proposals*. London: Sage Publications, Inc.
- Wallen, N.E. & Fraenkel, J.K. (2001). *Educational research: A guide to the process*.(2 nd ed.).
New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

